

VLAAMSE ARDENNEN, EEN 'SCHOONE' STREEK

Op nog geen dertig kilometer ten zuiden van Gent begint een streek die opvallend verschilt van de rest van het vlakke Oost-Vlaanderen: de Vlaamse Ardennen. Verwacht geen steile hellingen, diepe dalen of woeste veengebieden, de naam Ardennen is nogal misleidend voor deze regio op meer dan honderd kilometer van de 'echte' Waalse Ardennen. Het was de schoolmeester en schrijver Omer Wattez die de naam Vlaamse Ardennen – de 'schoone streek' rond de steden Oudenaarde, Ronse, Geraardsbergen en Zottegem – in 1889 introduceerde.

Tekst: Bartha Hendriksen; foto's: Toerisme Oost-Vlaanderen

Glooiend landschap
rond Kluisbergen

Het landschap van de Vlaamse Ardennen bestaat uit zacht glooiende heuvels met beboste hellingen, akkers, rivieren en beekjes waartussen historische stadjes en charmante dorpjes liggen. Knotwilgen, poelen, holle wegen, kapelletjes, boerderijen en molens verfraaien het landschap. Het hoogste punt, de Hotondberg bij Kluisbergen, ligt op 150 m boven de zeespiegel.

Tijdens de Ronde van Vlaanderen – 'Vlaanderens Mooiste' – dwars door de Vlaamse Ardennen maken de gevreesde kasseienstroken de beklimming van de Oude Kwaremont, de Muur van Geraardsbergen en de Bosberg tot een ware kwelling. In het Centrum Ronde van Vlaanderen in Oudenaarde kun je in de huid van de profs kruipen. De 'liefhebbers' (amateurs) kunnen met de eigen racefiets de Muur beklimmen. Geraardsbergen, Ronse en Zottegem zijn andere bezienswaardige stadjes.

Mijn tochtje

'O, mijn schoon land, met uw wijde horizonen; land van heuvels en dalen, waar ge tien, twaalf dorpen in één dag te voet kunt bezoeken, van het ene naar het andere gaan langs veldwegeltjes (landwegeltjes) die klimmen en dalen; waar ge vanop een hoogte wel twintig dorpen ziet liggen, met hun kerktorens en huizen en hofsteden en boomgaarden.

O, mijn schoon land met uw wijde en brede vergezichten, ... machtig veel groen, bossen, lange bomenrijen die men op de hoogten van verre ziet staan.'

Omer Wattez in:

Een tochtje in het Zuiden van Vlaanderen (1889)

Wielrennersheroïek in Oudenaarde

Vanuit Gent rijden we over de N60 zuidwaarts richting Oudenaarde, het startpunt voor onze camperronde door de Vlaamse Ardennen. De stad Oudenaarde ligt fraai aan de Schelde en wordt omringd door lage heuvels. Op een 'boogscheut' van de Markt ligt het interactieve Centrum Ronde van Vlaanderen, het hoogaltaar voor alle wielrenliefhebbers. Hier moet je zijn voor herinneringen aan Vlaanderens mooiste wielervedstrijd. Tussen de foto's, informatiepanelen, films en andere memorabilia zijn veel doe-attracties verwerkt, zoals het zelf ervaren van het fietsen over een kasseienstrook. De bevoorrading vindt plaats in het Peloton Café – het Oudenaardse bruine bier lonkt, maar we moeten die dag nog verder. De beroemde Oudenaardse wandtapijten, die vanwege hun overheersende groenblauwe kleur *verdures* worden genoemd, zijn een bezoek waard in het Stadhuis op de Markt. Maar ook de imposante Sint-Walburgakerk, een knap staaltje van Brabantse gotiek, en het verstilde Begijnhofje liggen op de route van een stadswandeling.

De volgende stop is het Provinciaal Archeologisch Museum Ename dat op enkele kilometers Scheldeopwaarts ligt. Ename ademt geschiedenis. Er zijn archeologische opgravingen (vrij toegankelijk) met de fundamente van een 10e-eeuwse burch met handelsnederzetting en een abdij die meer dan zevenhonderd jaar bloeide totdat deze in 1794 door de Fransen werd gesloten. Met behulp van informatiepanelen op het terrein en het Tijdvenster in het plaatselijke museum krijg je een indruk van het labyrint van funderingen van de benedictijnenabdij en van de geschiedenis van Ename. Het museum staat op loopafstand in het hart van het dorp in de schaduw van de 10e-eeuwse Sint-Laurentiuskerk.

Campers

Overnachten kan op campings en speciale camperplaatsen. In Oudenaarde (P Den Ham aan de Schelde), Ronse (Parking Sportcomplex 't Rosco) en Gavere (Brandweerstraat) zijn speciale camperplaatsen met voorzieningen. Camping De Gavers in Geraardsbergen (www.oost-vlaanderen.be) is een grote en goed geoutilleerde camping met 52 toeristenplaatsen (verder veel vaste plaatsen). Op camping Canteclaer in Zwalm (www.kampeerverblijfparkecanteclaer.be) zijn 19 toeristenplaatsen. Camping Panorama (www.campingpanorama.be) in Kluisbergen ligt aan de rand van het Kluisbos en heeft 15 toeristenplaatsen.

Boven, met de klok mee: het heuvelige land telt mooie paden; de Schelde in Oudenaarde; kasseien op de Holleweg bij Oudenaarde; het stadhuis van Oudenaarde; onder rechts: de Zwalmvallei

Geuzenhoek, een protestantse enclave

Op weg naar Zottegem maken we een omweg via Korsele, een gehucht van niet meer dan enkele straten. We laten de Schelde achter ons en koersen door het heuveland. In Korsele woont al sinds 1554 een kleine gemeenschap van protestanten. De 'Geuzenhoek' telt naast een handvol woonhuizen twee kerken, een kerkhof, een voormalig schooltje en een pastorie. De bushalte duidt het oudste kerkje aan met 'Tempel'. Al eeuwenlang komen hier de nazaten van Jacob Blommaert (1534-1572), kapitein in dienst van het Staatse leger, bijeen; eerst verborgen en later in een schuilkerk, ver van de straat gelegen en zonder toren. In de muur van het kerkhof is een gedenksteen gemetseld met de tekst: *Zelfs na hun dood zorgt Willem I, Koning der Nederlanden, voor zijne onderdanen. MDCCCXXIV*. In 1872 werd de 'Nieuwe kerk' voltooid. In het voormalige protestantse schooltje is een klein museum (www.museumabrahamhans.be) gevestigd dat gewijd is aan de geschiedenis van de Geuzenhoek.

Wandelen in de rustieke Zwalmvallei

De Zwalmstreek ligt in het hart van de Vlaamse Ardennen: twaalf dorpen in een aangename vallei. Het riviertje de Zwalm, een zijrivier van de Schelde, slingert door een glooiend landschap en vormt een bijzonder natuur- en wandelgebied. Omdat de Zwalm over een afstand van 19 km

een hoogte van 60 m overbrugt, levert deze veel energie. Daarvan maakten in het verleden diverse watermolens dankbaar gebruik. Sommige van deze molens huisvesten nu een uitbating waar het na een dagje 'zwalmen' – wandelen langs de Zwalm – goed vertoeven is. Zo kun je op het terras van de Ter Biest Molen genieten van een streekbiertje. Zottegem is Egmontstad. Het stadje ligt op nog geen kwartier rijden van de Zwalmvallei. Met twee standbeelden – een op de Markt en een in het park van het Egmontkasteel – brengen de Zottegemnaars hulde aan Lamoraal, graaf van Egmont en heer van Zottegem (1522-1568), die

Boven: kamer in het Egmontkasteel in Zottegem; midden: ook Geraardsbergen heeft een Manneken Pis; rechts: Kampeerverblijfpark Canteclaer; onder: de Kapelleberg met de Sint-Vincentiuskapel bij Maarkedal

samen met Willem van Oranje en graaf Horne een van de leidende figuren was in de beginjaren van de Opstand (voorheen Tachtigjarige Oorlog genoemd). Hij werd op 5 juni 1568 samen met graaf Horne op last van Alva op de Grote Markt in Brussel onthoofd. Het lichaam van Egmont werd in 1857 overgebracht naar de crypte in de Zottegemse kerk.

Niet ver van Zottegem ligt in Velzeke aan de Paddestraat het Archeocentrum. De 240 m lange, gevreesde kasseienstrook volgt deels het traject van een oude Romeinse legerweg tussen Boulogne-sur-Mer en Keulen en is een beruchte passage in

de Ronde van Vlaanderen. Het museum belicht de prehistorie, de Gallo-Romeinse perioden en de vroege middeleeuwen.

De Muur van Geraardsbergen

Het middeleeuwse centrum van Geraardsbergen, gelegen tussen de Dender en de Oudenberg, is ideaal om te voet te verkennen. We parkeren de camper dan ook aan de rand van het stadje. Nauwe straatjes die soms steil omhooglopen, monumentale architectuur en verrassende doorkijkjes geven het stadje een echte 'Ardennen'sfeer'. Vanaf de Dender klimt de Brugstraat omhoog naar de Markt. Vervolgens slingert de weg verder heuvelopwaarts tot de gevreesde Muur van Geraardsbergen, de steile klim naar de top van de Oudenberg. Het is afzien voor fietsers en wandelaars, maar het unieke uitzicht vanaf de oriëntatietafel op 110 m hoogte maakt alle inspanningen goed. De Muur van Geraardsbergen (afgesloten voor autoverkeer) is een begrip in de wielersport. De gevreesde kasseienweg heeft een hoogteverschil van 92 m, een lengte van 1075 m en de stijging is gemiddeld 9,2 procent; op het steilste stuk bedraagt die maar liefst 19,8 procent. Op de Muur valt vaak de beslissing in de Ronde van Vlaanderen. Elk jaar verzamelen zich duizenden wielierliefhebbers langs de Muur van Geraardsbergen om getuige te kunnen zijn van de

beslissing in de ronde. De Muur eindigt op de top van de Oudenberg waarop de Oudenbergkapel (1905) staat. De kasseienstraat omhoog wordt ook wel de Kapelmuur genoemd. De wanden van de kapel hangen vol met votiefplaatjes als dankbetoon voor verkregen gunsten. Achter de kapel biedt de oriëntatietafel een schitterend uitzicht over de Vlaamse Ardennen.

Fiertelommegang in Ronse

Ronse verrast. De kleine provinciestad in de zuidwesthoek van de Vlaamse Ardennen op de grens met Wallonië heeft een rijk textielverleden, fraaie pareltjes van art deco en Sint-Hermes. Bovenal is Ronse fier op de Fiertel. Het woord 'fiertel' is een verbastering van het Latijnse *feretrum* dat reliekschrijn betekent. Elk jaar verzamelen Ronsenaars zich voor de Fiertelommegang. Ze dragen de schrijn met de relieken van de heilige Hermes, de patroonheilige van de stad Ronse, zo'n 32,6 km rond de grenzen van de stad. De traditie wil dat iedereen die zich binnen deze grenzen bevindt, beschermd wordt tegen geestesziekten. Deze traditie is minstens negenhonderd jaar oud. De relieken worden de rest van het jaar bewaard in de crypte van de Sint-Hermesbasiliek, een prachtig staaltje romaanse bouwkunst.

Vanaf de 'vierde' toren in het moderne belevingscentrum Hoge Mote kun je de skyline inclusief de drie andere torens van de

stad bewonderen. Het naastgelegen MUST – Museum voor Textiel – toont de impact die de textielindustrie op de ontwikkeling van de stad had. In de oude textiel fabriek Cambier-Robette maak je kennis met het productieproces van grondstof tot afgewerkt product. Een van de paradepaardjes is de weverij. Daar krijg je onder leiding van een gids een overzicht van de technische evolutie in deze sector tussen 1900 en 2000, aan de hand van een veertigtal werkende getouwen.

De laatste etappe

Het kunstenaarsdorpje Kwaremont trekt vooral in de weekeinden veel bezoekers. Het witgekalkte Sint-Amanduskerkje dateert van 1787. In het voetspoor van de in Kwaremont geboren 17e-eeuwse schilder Jan van den Hecke vestigden verscheidene Vlaamse kunstenaars zich rond 1940 in het schilderachtige Ardenner dorp. De kasseienstrook van de Oude Kwaremont (111 m hoog) vormt elk jaar een van de grote beproevingen voor de renners van de Ronde van Vlaanderen en andere wielersklassiekers. Vanuit Kwaremont is het een uurtje rijden naar Gent. Onze Ronde van Vlaanderen zit erop. <

Praktische informatie

Toerisme Vlaamse Ardennen
www.visitvlaamseardennen.nl

Boven, met de klok mee: de Muur van Geraardsbergen; de kapel boven aan de Muur; Sint-Hermesbasiliek in Ronse; Onkerzele bij Geraardsbergen; onder: crypte in Ronse; Kwaremont

